

ÂŞIK KARAOĞLAN'IN ŞİİRLERİNDE BABALAR*

Dr. Doğan KAYA

Özet:

XVIII. Yüzyılda yaşıyan ve bugüne kadar adı pek duyulmamış Karaoğlan, Sivas'ın Zara ilçesindedir. Dört yüz kadar şiiri vardır. Şiirlerinde daha ziyade gurbet ve inanç konusunu işlemiştir. Zara, Doğanşar, Hafik ve Almus'ta yatan ulu zatlardan da sık sık söz etmiştir. Verdiği bilgiler tarihe ışık tutacak niteliktedir.

Summary:

Karaoğlan, from Zara of Sivas, has lived in 17th century. Although there are approximately 400 poems attributed to him, he has not been widely known until today. When we look at the main subjects in his poems, we generally see "gurbet" (being away from home and its emotional consequences) and religious issues. Also he often mentions Muslim saints who are buried in Zara, Doğanşar, Hafik, Almus. The knowledge we attain from his poems enlightens the related period in history.

Anahtar kelimeler: Karaoğlan, şiir, ulu zatl

.....

Karaoğlan, XVIII. yüzyılda yaşamış ve ileride adından sıkça söz ettireceğine inandığımız bir ozanımızdır. Uzun yıllar üzerinde çalıştığımız ve tamamladığımız "XVIII. Yüzyılın En Büyük Ozanı Karaoğlan" adlı kitabımızda onu bütün yönleriyle değerlendirdiğimiz için burada eni-konu üzerinde durmayacağız. Çünkü bu yazıdaki amacımız; şiirlerinde yer verdiği, Sivas'ın Zara ve Hafik ilçelerinde yatmakta olan erenler ve babalardan haberdar etmek ve onları tanıtmaktır. Bunların sayısı hiç de azımsanmayacak hacimdedir.

Asıl konuya geçmeden önce Karaoğlan'ı tanıtalım.

XVIII. yüzyılın en büyük ozanlarından. 1690'de Zara'nın Akören köyünde doğmuştur. 1765 yılında Akören'de vefat etmiştir. Akören köyü, Sivas'ı Erzincan, Erzurum, Azerbaycan'a bağlayan tarihî "İpekyolu" üzerindedir ve Yapak, Kemeriz, Eymir, Karacahisar, İlice ve Kuşçu köyleri ile komşudur. Köyün yakınlarından olan ve yakın zamanlara kadar var olan "Menzil Hanı" İpek Yolu'ndan gelip geçenlerin konakladığı ve bu arada kültür alışverişinin yoğun olduğu bir mekân idi. Bilindiği gibi hanlar, farklı kültürlerden çok sayıda insanın, kısa süreli de olsa konakladığı, bir kültür birikiminin oluştuğu mekân

* Yayımlandığı yer: *Hacı Bektaş Velî Araştırma Dergisi*, Yaz 2005/34, s. 281-306.

olup kültürümüzde başlı başına önemli bir yere sahiptir. Bu bakımdan, Akören'de asırlardan beri Orta-Asya'ya ait bilgilerin yaşadığı yüzyılda, Karaoğlan'ın şiirlerine konu olmuştur. Karaoğlan, çocukluğunu katıldığı herfenelerde saz eşliğinde anlatılan hikâyeler dinleyerek geçirmiştir. Bunların başında da Bamsı Beyrek hikâyesi gelir. Çok geçmeden kendisi de saz çalmayı öğrenmiştir. Bilhassa Menzil Hanı'na gelenlere saz çalıp şiirlerini okuma imkânı bulmuştur.

Daha ziyade yaşadığı coğrafyada ün kazanan Karaoğlan'ın alatımı duru ve sadedir. Şiirlerinde Anadolu Türkçesini nakış nakış işlemiştir. Dili o kadar sadedir ki, şiirlerini okuyanlar onu günümüz şairlerinden birisi sayar. İnancını, duygusunu, arzusunu, düşüncesini başarıyla dile getirmiştir. Bunu yaparken asla yapmacığa kaçmamıştır. Bu kadar güçlü olmasına rağmen ününü bütün yurt sathına yayamamasının sebebi, Eşkıya Kargılı Murat'ın ağına düşmüş olmasıdır. Kargılı Murat öldürüldükten sonra, adamlarının bir kısmı hapsedilmiş, bir kısmı da sürgüne gönderilmiştir. Karaoğlan da sürgüne gönderilenler arasındadır ve Tokat'ta sürgün edilmiştir. Bu yüzdendir ki, Kimi zaman Karacaoğlan'daki sevgi derinliğini, kimi zaman Dadaloğlu'ndaki coşkuyu, Seyranî'deki pervasızlığı, Ruhsatî'deki Anadolu insanının tabiliğini ve saflığını, kimi zaman da Yunus'taki inancın güzelliğini ve zenginliğini yakalamıştır. Pek çok şiiri tespit edilemediği için kaybolmuştur. Elimizde üç yüz kadar şiiri mevcuttur. Bunların orijinali Eymir köyünden Molla Hasan'da idi. Vefatından sonra çocuklarının eline geçmiş ve onlar da Almanya'ya gitmişler. Şiirleri Molla Hasan Latin Alfabesine aktarmıştır. Mevcut şiirleriyle dahi hak ettiği dereceyi alacağına inanıyoruz. Şiirleri yaşadığı zamanı aktarması yönünden bir bakıma belge hüviyetindedir.

Sözü edilen ulu kişiler şu özellikleriyle dikkatimizi çekmektedir:

*Çoğu medetname tarzındadır.

*Bir kısmı aynı zamanda gazidir: Elma Baba / Gazi, Gazi Baba, Hüseyin Gazi, Kara Gazi, Kepez Baba / Gazi, Keşmen Baba / Gazi, Kızıl Baba / Gazi, Koşa Baba / Gazi, Küpe Baba / Gazi, Osman Gazi, Piri Baba / Gazi,

*Bir kısmı kadındır: Sultan Bacı, Yedi kızlar.

*Bir kısmı ünü büyük coğrafyaya yayılmış isimlerdir: On İki İmam içinde zikredilen simalar (İmam Ali, İmam Hasan, İmam Hüseyin, İmam Rıza...), Veysel Karanî, Seyit Battal Gazi, Yunus, Hacı Bektaş, Mevlânâ, Balım Sultan, Kızıl Deli, Selman Farisî.

*Bazıları sayılarıyla bilinir: Doksan bin er, yediler, yedi kardeş, yedi kızlar.

*Bazıları çeşitli özellikleriyle, sıfatlarıyla ün kazanmışlardır: Ağlayan Baba, Çoban Baba / Çoban Veli, Elma Baba, Kara Baba / Gazi, Köse Baba, Kuşçu Hasan.

...

Karaoğlan'ın şiirlerinde sözünü ettiği baba, dede, veli gibi şahsiyetlerin başlıcası şunlardır:

Abdal Musa, Abdul Baba, Abdul Gazi, Abdulkadir, Adem Veli, Ağlayan Baba, Ahi Emir, Ahmet Hacı, Ahmet Turan Gazi, Baba Cafer, Bahattin Veli, Balım Sultan, Belek Baba, Cafer Tayyâr, Cura Baba, Cuva Baba, Çeltek Baba, Çevgan Baba, Çingir Baba, Çoban Baba / Çoban Veli, Çörmük Baba, Dede Korkut, Derviş Baba, Doğanşah Baba, Doksan bin evliya, Duman Baba, Elma Baba / Gazi, Emir Baba, Erenler, Fakı Baba, Gani Baba, Gazi Baba, Gaziler, Gül Abdal, Hacı Bayram Veli, Hacı Bektaş Veli, Hasan Baba, Haşim Baba, Hızır Baba, Hızır-İlyas, Himmet Baba, Horasan erleri / pirleri, Hubyâr Sultan / Baba, Huğ Baba, Hüseyin Gazi, İmam Ali, İmam Hasan, İmam Rıza, Kanber Baba, Kara Baba / Gazi, Kara Yakup, Kepez Baba / Gazi, Keşmen Baba / Gazi, Kırklar, Kızıl Baba / Gazi, Koşa Baba / Gazi, Koyun Baba, Köse Baba, Köse Yakup, Kuşçu Hasan, Kümbet Baba, Küpe Baba / Gazi / Küpeli, Melül Baba, Mevlânâ, Osman Gazi, Pir Adem, Pir Gani, Pir Köçek, Piri Baba / Gazi, Sarı Saltık, Seyyit Battal Gazi, Selman Farisî, Seyit Cuma, Seyit Cuva, Seyit Mahmut, Sultan Bacı, Sultan Hızır, Sultan Hubyâr, Sultan Yalıncağ, Kızıl Deli, Şah Süleyman, Şahin Baba, Şem Baba, Şemmas Baba, Şemsi Baba, Şeyh Bahaddin, Şeyh Mahmud, Şeyh Merzuban Veli, Şeyh Yakub, Şih İskender, Torluk Baba, Veysel Karanî, Ya Hu Dede, Yalın Baba, Yedi Kardeş, Yedi Kızlar, Yediler, Yunus, Zeyne'l-aba.

Biz aşağıda kaydettiğimiz bilgilerin çoğunu Akören köyünden olan Yusuf Çınar'dan aldık. *Yusuf Çınar*, 1940 yılında Akören'de doğmuştur. İlkokul diplomasını okul dışından almış, ancak okumaya ve araştırmaya çok meraklı birisidir. Daha ziyade tarihi ve dini konulara ilgi duymuş, öğrendiği bilgileri kaydetmiştir.

.....

Abdul Baba: Abdu'l-mecid Sivasî Hazretleridir. 1573-1639 yıllarında yaşamıştır. Din bilgini ve şairdir. Şiirlerinde Şeyhî mahlasını kullanmıştır. Zile'de doğmuş, daha sonra Sivas'a yerleşmiştir. İstanbul'da vefat etmiş olup mezarı Eyüp'tedir.

Abdul Gazi: VIII. yüzyılda yaşamıştır. Asıl adı Abdülvehhab bin Buht-üs-Sünevî olan Arap'tır. Peygamberimizin sancaktarı ve Battal Gazi'nin silah arkadaşısıdır. Ahmet Turan Gazi ile birlikte şehit olduğu, akarsuyun cesedini şimdiki mevkie getirdiği, bir rüya sonrası yerinin tespit edildiği anlatılır. Türbesi Yukarıtekke mevkiindedir. Sivas'tan başka İznik, Elazığ'ın Kale köyü, Bayburt, Akşehir gibi beldeelerde kabir veya makamları vardır.

(Geniş Bilgi için bkz. : Necati Demir-Kutlu Özen, *Hz. Peygamberin Sancaktarı Abdülvehhab Gazi Hazretleri ve Gaza Arkadaşları*, Sivas, 1996, 176 s.)

Adem Veli: Şeyh Merzüban Veli'nin halifelerindendir. Adamfakı köyünde yatmaktadır.

Ağlayan Baba / Gazi baba : I. Sultan Alaaddin Keykubat'ın askerlerindendir. Akören köyünde şehit düşmüştür. Osman Çekirdek'e ait eski evin kuzeyinde yatmaktadır. Büyükler bu zata, "Gazi Baba" demiştir. Perşembe geceleri kabirden inleme sesleri geldiği için bu zata bu isim verilmiştir. Türbesi yıkılmış olup yeri çöplük halindedir. Bir gün Ağlayan Baba'nın yattığı yerin sahibi türbenin içine arı kovanı ile çalı süpürgesi koymuş. Adam, ertesi gün kovanları ve süpürgelerin atıldığını görmüş. Rüyasında da adama bunların kendisini rahatsız ettiğini söylemiş. Perşembe geceleri inlediği için "Ağlayan Baba" olarak tanınmıştır.

Ahmet Hacı: Kendi adıyla anılan köyde yatmaktadır.

Ahmet Turan Gazi: Asıl adı Ahmeri Terran'dır. Kabri, Soğuk Çermik'in tepesindedir. Bir çarpışma sırasında bu mevkiide şehit olduğu için, buraya defnedilmiştir. Battal Gazi'ye yenilince, Müslüman olmuş ve onun silah arkadaşlığını yapmıştır.

Battal Gazi: Seydişehir'de yatan ünlü komutandır.

Burhan Baba: Zara'nın güneyinde Karabel mevkiinde yatmaktadır. 1398 yılında Akkoyunlular tarafından öldürülmüştür.

Cafer Baba: İstanbul'da Zindankapı'da yatmaktadır.

Cura Baba: İstanbul Kasımpaşa semtinde yatmaktadır. Türbenin kitabesinde Pir Sultan Abdal evlâdından olduğu yazılıdır.

Cuva Baba: Karacaören civarında yatmaktadır.

Çeltek Baba: Sivas'ın Çeltek köyünde yatmaktadır. Mezarı köydeki caminin avlusundadır. Horasan'dan yanındaki asker ve müritleriyle büyük mücadeleler sonrası buraya gelip mekan tutmuştur. Cumhuriyetin ilanına kadar civar köylerin öşürü buraya verilmiş, hatta Sivas'tan da 9.000 kuruş gönderilirmiş. Yıldızeli'nin Salavat köyünde yatmakta olan Seyit Baba, Şaban köyündeki Şaban Dede ile kardeştir.

Çevgan Baba: Sivas civarında yatan bir zattır.

Çıngır Baba: Çanakçı mevkiinde Maden dağındaki Erenler Tepesi'nde yatmaktadır. 1243 yılında yapılan Köseadağ savaşında, Pontus krallığından

Moğollara yardıma gelen Rumlar tarafından şehit edilmiştir. Selçuklu ordusunda komutanlık yapmış Horasanlı zatlardandır. Doğanşar'a bağlı Alan Yaylası'nın batısında Killik belindeki bol miktarda çingır taşı bulunmaktadır ve bu ismin Çingır Baba'dan geldiği söylenmektedir. Bu taş, kara renkte bir taştır. Çingır "kıvılcım" anlamına gelmektedir.

Çifte Kızlar: Kösadağı Savaşında şehit olmuşlardır. İlice köyünün Sorgun yaylasında yatmaktadırlar. Zaman zaman süslü elbiselerle o mevkide gezdiklerini görenler olmuştur.

Çoban Baba: Şeyh Çoban Veli'dir. Kaleardı mahallesinde yatmaktadır. Asıl adı Şeyh Hüseyin Raî'dir. Türbe kare şeklinde ve kesme taşlardan yapılmış olup içinde Şeyh Hüseyin ile eşine ait olmak üzere iki sanduka vardır. Türbenin yapılış tarihi bilinmemekle beraber, yanı başındaki çeşmede 1323 tarihi kayıtlıdır. Türbe birkaç sefer tamir edilmiştir.

Çoban Veli: Suşehri'nde yatmaktadır.

Çörmük Baba: Akören köyünün 3 km kuzeyinde eski İlice köyüne bağlı Türbe yazısı denilen bir tepede yatmaktadır. Burada bir kükürtlü su bulunmaktadır. Bu zatın adı, muhtemelen bu pınardan gelmektedir.

Derviş Baba: Zara'nın Tödürge gölünün batı kısmında göl içerisinde bir türbe bulunmaktadır. Muhtemelen Karaoğlan'ın sözünü ettiği Derviş Baba bu zat olsa gerekir.

Doğanşah Baba: Tokat'ın Erbaa ilçesinin Ekseli köyünde yatmaktadır.

Doksanbin Evliya: Ahmed Yesevî'nin işaretleriyle Horasan'dan Anadolu'ya geldiğine inanılan erenlerdir. Bunların çoğunun ehlibeytten olduğu söylenir. Horasandaki Müslüman Türklerin kız evlendirerek Ehlibeyt'in soyunu devam ettirmişlerdir. Azerbaycan'dan Balkanlara kadar pek çok köy ve kasabada yüksek tepelerin üzerinde yatmaktadırlar. Kevser Suresinde bu kişiler işaret edilmiştir.

Duman Baba: 1243 yılındaki Köse Dağı savaşında şehit düşmüştür. Kabrinin orada olduğu söylenir.

Elma / Elmalı Baba: Akören köyünde yatmaktadır. Küpeli Baba'nın ve Kızıl Baba'nın kardeşidir. Bu üç kardeş üç tepeye Selçuklu bayrağı dikmişlerdir. Sonraki senelerde Tepe Tarla denilen mevkide ekin biçen kadınların, bu bayrakları gördüğü ve saatlerce izlediği rivayet edilir.

Emir Baba: Horasan alp erenlerinden olup, Köseadağ savaşında şehit olmuştur. Akören köyünün 2 km. kadar kuzeyinde kendi adıyla anılan bir çeşmenin yanında yatmaktadır. Buraya Emir Pınarı denmektedir.

Erenler dağı /tepesi : Doğanşar'a bağlı Çatpınar (Ermenis) köyü arazisi içindedir. Doğanşar'ın 30 km. kadar güneyindedir. Başta Çıngır Baba, kırklara karışan kız olmak üzere burada kırk velinin yattığı söylenir. On beş-on altı yaşlarında bir kız Erenler Dağı'nda Kırklara karışmış iki hafta sonra, evine geri dönmüş. Kızın anası babası ve köylüleri "Sen kötü yola düştün." diye kıza işkence yapmışlar. Kız da kendini kurtarmak için; "Ben Kırklara karıştım, kötü yola düşmedim." deyip o anda orada ölmüş. Her kim Erenler Tepesi'nden bir taş alıp başka yere götürse, Çıngır Gazi'nin himmetiyle o taş, gece yerine gelir.

Faki Baba : Bkz. Pir Adem Veli.

Gani Baba: Zara'nın Burhaniye köyünde yatmaktadır. Yapak köyünde yatan Kara Baba'nın kardeşi olduğu söylenir.

Gazi Baba (Bkz. Ağlayan Baba)

Gül Abdal: Zara'nın Yayıközü (Eski adı; Peynik) köyünde yatmaktadır.

Güruh-1 Naci: "Kurtulmuş zümre" anlamına gelmektedir. Peygamberimizin bir Hadisinde: "Ümmetim 73 fırkaya ayrılacak, hepside cehennemdedir, ancak bir bölümü kurtulmuştur." dediği rivayet edilir. Alevi-Bektaşîler güruh-1 nacinin kendilerinin olduğuna inanmışlardır.

Halifeler / pirlar: Hafik ilçesinin 5 km kuzeyinde Koşutdere köyünün kuzeyinde Doğanşar yolu üstünde büyük ardiç ağaçlarının dibinde yatmaktadırlar. Halifeler 3 kişi olup 1243 yılında burada şehit düştükleri söylenir. Bu zatlara "halife" denmektedir. Bu zatlar Muhtemelen Horasan'dan gelen erenlerdir.

Hasan Baba (Bkz. Kuşçu Hasan Baba)

Haydar Sultan: Keskin civarında Beyrek Dağı'nda yatmaktadır.

Himmet Baba: Horasan erenlerindedir. Erenler tepesinde yattığı sanılmaktadır.

Hubyar Sultan: İmam Rıza'nın soyundandır. Asıl adı Ahmet'tir. Lokman Penan'ın oğludur. XIII. yüzyılın sonlarına doğru Anadolu'ya gelmiş, birkaç şehir gezdikten sonra Kırşehir'de Sulucakarahöyük'e yerleşmiş 1281 yılından sonra,

Tozanlı civarına gönderilmiştir. Hacı Bektaşî Veli'nin izniyle Koçhisar'a tabi Tekke köyünde dergâh kurmuş, burada nice yoksullar doyurmuş, nice mümini irşat etmiştir. Yalıncağ Sultan'ın kızı ile evlidir. Daha ziyade hastalar, çocuğu olmayanlar ziyaret ederler. Almus ilçesinin Hubuyar köyünde yatmaktadır.

Hu / Huğ Baba: Karacahisar köyünün 1-2 km. kadar kuzeyindeki Huğ Tepe'de yatmaktadır. Huğ aslında Allah anlamındaki "Hü" sözünden gelmektedir. Diğer iki kardeşi ise Karacahisar köyünde yatmaktadır. Halk bu tepeye "Huğ tepe" demektedir.

Hüseyin Gazi: Battal Gazi'nin babasıdır.

Kamber Baba: Koyhisar'ın İskender Şeyh köyünde yattığını söylenmektedir.

Kara Baba: Zara'nın Yapak köyünün Pur mevkiinde yatmaktadır. Horasan erenlerinden olup Gani Baba'nın kardeşidir. Rivayete göre, 1951'deki Kore savaşına katılmış, yaralı Türk askerlerini tedavi etmiştir.

Kara Yakup: Zara'nın Eymir köyünde yatmaktadır. Horasan erenlerindendir. Şeyh Merzuban'ın müritlerindendir.

Kepez Baba: Kabirleri Zara'nın Kurucâbât ve Eymir köyleri arasındadır. Halkın inancına göre Horasan'dan gelmiş ve Rumlarla yapılan bir savaşta Eymir köyünün doğusundaki bir tepede şehit düşmüştür. Kabri aynı yerde bulunmaktadır. Kanının döküldüğü yerde bir ardıç ağacı vardır. Eymir köyü mezarlığında yatan Horasanlı Köse Yakup'un yeğeni olduğu rivayet edilir. Keşman Baba ile kardeşdir.

Keşmen Baba: Horasan erenlerinden ve Zara'nın Eymir köyünün doğusundaki tepede yatmaktadır. Kepez Baba ile kardeşdir. 1243'te Bizanslılarla yapılan savaşta şehit düşmüştür. Şehit olduğunda kanının aktığı yerde ardıç ağacı filizlenmiş ve bugüne kadar gelmiştir.

Kılavuz Baba: Mezarı Sivas'ta Kılavuz Camii girişinin sağındadır. Yanında birkaç mezar daha vardır. Abdülvahhabi Gazi'nin yanında yer aldığı, birliklere kılavuzluk ettiği, yapılan savaşta şehit düştüğü söylenir.

Kınalı Gazi : Yattığı yer kesin olarak bilinmemekle beraber, Zara'nın Akören köyünde Osman Çekirdek'in evinde medfun olduğu söylenir. Kabir yeri önceden sökülmiş harman ve çöplük yapıldığı için yeri tam olarak belli değildir. Adı geçen mevkiinin bir çok yerinde perşembe günleri ışık yanmaktadır. Kınalı Gazi, henüz evli ve elleri kınalı iken savaşa katılmış, şehit olmuştur. Halk bu

yüzden ona “Kınalı Gazi” demiştir. Günümüzden 70 yıl kadar önce Göç Ömer adlı birinin rüyasına girer ve şöyle söyler: “Ben ellerimin kınasıyla cihat ettim, siz üzerime çöp döküyorsunuz. Bir daha buraya pislik dökmeyin.” demiş. Göç Ömer denen kişi kan ter içerisinde uyanır. Kınalı Gazi’nin vücudundan kanlar aktığını ve ellerinin üstünde üç boğum kınanın mevcut olduğunu söyler.

Kızıl Baba: Elmalı Baba’nın ve Küpeli Baba’nın kardeşi olup Akören köyünde yatmaktadır. Türbenin etrafında hâlâ askeri mevzilerin izleri bulunmaktadır. Kimi zaman geceleri türbesinde ışık yandığı rivayet edilir.

Koçu Baba: Yayıközü (Peynik) köyünde yattığı söylenir.

Koşa Baba: Horasan Pirlilerinden olup Eymir köyüne gelip yerleşmiştir. Kabrinin yakınlarında kayalıklardan çıkan su şifalı ve kutsal olarak bilinir. O zaman kendi köyleri civarında cami bulunmadığından Kaşa Baba, Köse Yakup, Kuşçu köyünde yatan Kuşçu Hasan Baba ile birlikte Zara’nın Tekke köyünde bulunan Şeyh Merzüban Veli Cami-i Şerifine Cuma namazı kılmaya giderlermiş. Koşa Baba, Köse Yakup, Kuşçu Hasan Baba aracılığıyla Şeyh Merzuban Veli Hazretlerine, mürit olma şerefine nail olmuşlardır. Koşa Baba Hazretleri çok hızlı yürüdüğü için halk onu bu isimle yad etmiştir. Koşa Baba, Alaaddin Keykubat’ın askerlerindedir. 1243’te Eymir köyünde şehit düşmüştür. Türbenin aşağı taraflarında şifalı ve lezzetli suyu olan bir de Koşa Pınarı vardır.

Koyun Baba: Çorum Osmanlık’ta yatan büyük velidir.

Köse Baba: Asıl adı Köse Süleyman’dır. Sultan Gıyasettin’in ordusunda komutan iken 1243 senesinde Köseadağ savaşında Pontus krallığından Moğollara yardıma gelen Rumlar tarafından şehit edilmiştir. Köseadağ’da yatmaktadır. Yığma taşlardan yapılmış abartılı bir mezarı vardır. Her yıl temmuz ayının üçüncü cumartesi günü halk mezarını ziyaret eder.

Köse Yakup: Eymir köyü mezarlığında yatmaktadır. Horasan pirlilerinden olup 1224 yılında Eymir köyüne yerleşmiş Alaaddin Keykubat’ın önde gelen askerlerindedir ve savaş sırasında şehit düşmüştür. Diğer bir kardeşi olan Kamber Baba, Koyulhisar’ın İskender Şeyh köyünde yatmaktadır.

Kuşçu Hasan Baba: Türbesi Zara’nın Kuşçu köyündedir. Şeyh Merzuban’ın müritlerindedir. Kuşların dilinden anladığına inanılır. Suçluku sarayında kuşçubaşılık yapmıştır. Hasan Dede, Zara’ya geldiğinde uçurduğu kuşların şimdiki Kuşçu köyü arazisine konması dolayısıyla oraya yerleşmiş ve köyün temellerini atmıştır. I. Alaeddin Keykubat, köyde onun adına bir cami yaptırmıştır. Caminin kitabesinde “Hasan-ı Selçukiyye Mülkü” yazılıdır. Yavuz Sultan Selim Han 1514 yılında Çaldıran seferine giderken mayıs ayı sonlarına

doğru Kuşçu Hasan Baba'yı ziyaret edip Kuşçu Camiini de tamir ettirdiği söylenir.

Kümbet Baba: Köseadağ civarında yattığına inanılan bir Horasan erenidir.

Küpe / Küpeli Baba: Zara'nın Akören köyünde bir tepede yatmaktadır. Küpe Baba, Kızıl Baba, Elma Baba üçü bir kardeştir. Üç kardeş, Köseadağ Savaşına katılmış, buldukları köyde Pontus Rumlarıyla çarpışmışlardır.

Masum Kardeşler: Hz. Ali'nin torunlarından. Bizanslı casuslar tarafından kaçırıldıktan sonra şehit edilerek Sivas'ta (Masumlar) mezarlığına gömülmüşlerdir.

Melek Baba: Hakkında bilgimiz yoktur. Zara civarında yaşadığı ve bu civarda vefat ettiği söylenir.

Melül Baba: Horasan pirllerinden olup asıl adı Bağrıaçık Melül Baba imiş. Hubyar Sultan'ın kardeşi olduğu söylenir. İlice köyünün kuzeyinde Taşayla'da yatmaktadır. Aslında bunlar yedi kardeşmiş ve Köseadağı savaşında şehit olmuşlardır. Bir söylentiye göre de Hubyar Sultan'ın kardeşidir.

Osman Gazi: Köseadağ savaşında şehit düşen Horasan erenlerindedir. Zara'nın Kızık köyünde yatmaktadır. Köse Süleyman, Fatma Ana ve Şemsi Ana ile kardeş olduğu söylenir.

Pir Abdül Gazi: (Bkz. AbdülGazi)

Pir Abdülkadir: Abdulkadir Geylani Hazretleridir.

Pir Âdem Veli: Asıl adı Adem Fakih olan bu zat, Zara'da yatan Şeyh Merzuban Veli'nin ve Bahar Şayh'in kardeşidir. Faki Baba diye de anılır. 1220 yıllarında Zara'nın doğusuna gönderilmiş, bugünkü Adam Faki köyünü kurmuş.

Pir Gani: Adı Gani Baba'dır. Burhaniye köyünde yatmaktadır. Yapak köyünde yatan Kara Baba'nın da kardeşidir.

Pir Gazi: Karacahisar köyünün batısında Gözlek Tepesi denen mevkiinin yakınlarında yatmaktadır. Yöre halkı buraya "Tekke" demektedir. Diğer iki kardeşi ile Bizanslılarla karşı savaşmışlar. Burada üç kardeş de şehit düşmüştür. Tekkeye daha ziyade sıkıntısı olanlar gelir.

Halk, bu zatların gece ellerinde kandillerle yatsı namazına camiye geldiklerine inanır.

Pir Gökçek / Köçek: Şeyh Merzuban Veli ve İmranlı'da yatmakta olan Cogi Baba'nın kardeşi olduğu söylenir. Kabri, Zara'nın Akdeğirmen ve Bağlama köyü arasındaki bir dere içindedir. Önceleri türbenin üstü açıkken, yakın zamanda köylüler tarafından örtülmüştür. Alevi ve Sünni inanca sahip her kesimden insanın ziyaret etmektedir. 25-30 yıl öncesine kadar mart ayının ilk üç çarşambasında törenler düzenlenerek ziyaret gerçekleştirilmekteydi. Mart ayının ilk üç haftasında ve Çarşamba günleri ziyaret edilir. Daha ziyade ağrısı, sancısı olanlar ziyarete giderler.

Pir Zara'nın güneyindeki Bağlama köyü yakınlarında yatmaktadır.

Sarı Baba: Horasanlı üç kardeştir. Medrese'de okurken Anadolu'ya gelip Selçuklu ordusuna katılmışlar ve yapılan savaşta şehit olmuşlardır. Horasan'da okudukları medresenin hocası Sarı babanın talebeleri alıp diyar Bunların Anadolu'ya kaçtığını duyan hocaları "İlahi kaçaklar! Her birinizin cenazesi bir dağda kalsın." demiş. Şimdi bu zatların her birisi Akören köyünün 5 km kadar kuzeyinde ayrı ayrı dağlarda yatmaktadır. Bunların Hubyar Sultan'ın kardeşleri olduğu rivayet edilir.

Sarı Saltık: Ahmet Yesevi'nin halifelerinden olup Rumeli'de faaliyet göstermiştir.

Seyit Cuma: Zara'nın doğusunda Karacaören civarında yatmaktadır. Peygamberimizin soyundan geldiği söylenir.

Sultan Bacı Köse Süleyman ile Seyh Merzuban Veli'nin bacası olduğu ve 1243'teki Köseadağı savaşında şehit düştüğü söylenir.

Sultan Yalıncağ: Horasan erenlerindedir. Hacı Bektaşî Velinin halifelerinden olup asıl adı Mehmet'tir. Pirab Sultan'ın üç oğlunun en küçüğüdür. Hafik ilçesinin Yalıncağ köyünde yatmaktadır. Bir müddet Konya'da kalmış, burada kerametler göstermiştir. Daha sonra Ankara'da ODTÜ' sınırları içindeki Yalıncağ köyü ile Ordu'daki Yalıncağ köyünü kurmuştur. Yapılan savaşta şehit düştüğü yere yani Hafik Yalıncağ köyü yakınlarındaki Gürlevik dağı eteklerine defnedilmiştir.

Şah Baba: Erba'nın Ekseli köyünde yatmaktadır. Asıl adı Doğan Şahbaba'dır. Malazgirt savaşı sırasında Anadolu'ya gelmiştir.

Şahin Baba: İlice köyünün kuzeyinde Taşayla'da yatan Melül Baba'nın yattığı yerin 400 m. doğusunda Kurmutlu yurt mezarının kuzeyinde yatmaktadır. Hubyar Sultanın kardeşi olduğu söylenir.

Şeyh Mahmud (Şeyh Merzuban Veli): Zara’da yatan Şeh Merzuban Veli Hazretleri. Horasan erenlerindendir ve soyu Peygamberimize dayanır. Türbesi, Zara’ya 5 km. uzaklıkta olan Tekke köyündedir. Halkın inancına göre Şeyh Merzuban, Zara’nın manevi koruyucusudur. Bu bakımdan 700 yıldır, dertlerine şifa arayanlar ve çeşitli muradı olanlar hep ziyaret ede gelmiştir. Bahar Şeyh ve Fakı Baba, Şeyh Merzuban’ın kardeşleridir.

Şem Baba: Pur mevkiindeki “Sivri” denilen tepede yatmaktadır.

Şemmas Baba: Battal Gazi zamanında yaşamış bir Hıristiyan olup sonradan Müslümanlığı kabul etmiş. Battal Gaziye ev sahipliği de yapmıştır. Makamı Kangal’ın Akçakale köyünde, mağaradan yapılmış bir kilisenin içindedir. Mağaranın doğusunda “Battal Gazi” zindanı vardır.

Şemsi Baba: 1520’de Zile’de doğmuş, 1597’de Sivas’ta vefat etmiştir. Asıl adı Ebü’s-Sena Şeyh Şemseddin Ahmed Es-Sivasî’dir. Sivas’ta “Karaşems” olarak bilinir. Babası Ebulberek Mehmet Efendi, Halvetî tarikatındendir. Kendisi de Halvetiye tarikatının Şemsiye kolunu kurmuştur. Sivasî, Amasya, Tokat ve İstanbul’da ilim ve tarikat yolunda mesafeler almış, müderrisliğe kadar yükselmiştir. Manzum ve mensur 30 eseri vardır. Meydan Camii avlusundaki bugünkü türbe 1600’de yapılmıştır. Türbede diğer aile fertlerine ait yirmi sanduka bulunmaktadır. Sivas’ta yakın zamana kadar, Hacc’a gidenler Şemseddin Sivasî’nin türbesi önünden uğurlanırdı.

Şeyh Bahaaddin Veli: Suşehri’nde yatmaktadır. Horasanlı olup Şeyh Merzuban Veli’nin izniyle 1220 yıllarında Baharşeyh köyüne gönderilmiştir. Bir zemheri ayında sormuşlar. “Şeyhim bir kerametiniz var mı?” Şeyh Bahattin Veli avucunu açmış, onlara güller ve çiçekler göstermiş. Bu hadiseden sonra halk adını “Bahar Şeyh” koymuştur.

Şeyh Merzüban Bkz. Şeyh Mahmud.

Turan Gazi : (Bkz. Ahmet Turan Gazi)

Şıh (Şeyh) İskender: Horasan pirllerinden olup Emir köyünde yatan Köse Yakup Hazretlerinin kardeşidir. Koyulhisar’ın kendi adıyla anılan İskender Şıh köyünde yatmaktadır.

Torluk Baba: Yattığı yer kesin olarak bilinmemekle beraber zara civarında olduğu söylenir. Horasan erenlerindendir.

Ya Hu Dede / Yahü Dede / Yahuda : Burhaniye köyü mezarlığında yatmaktadır. Daha çok derdine şifa arayanlar ziyaret ederler. 1878 yılında kurulan Yahuda köyünün adı, bu zattan gelmektedir.

Yalın / Yalıncağ Baba: Hacı Bektaş'ın halifelerindendir. Hafik ilçesinin Yalıncağ köyünde yattığı söylenir.

Yedi Kardeş: Kemeriz (Gümüş çevre) köyünün 5 km kuzeyinde yatmaktadır. Yedi Kardeş'in yattığı yerde, yedi adet ardıç ağacı bitmiştir. Vaktiyle köylülerin birisi bu ağacın bir dalını kesmiş, adam orada felç olup daha sonra da ölmüş. Her kim ki buraya gidip bir Fatiha okuyup dilek dilerse, bu zatların hürmetine dileği kabul olur.

Yedi kızlar; Rivayete göre Yedi Kızlar Hubyar Sultanın kızları imiş. Birgün Hubyar Sultan, kızlarına beddua etmiş, onlar da ölmüş. Bunları Hubyar Tekkesi civarına gömülmüşler.

Gönül seni arzuluyor
 Medet gayri Emir Baba
 Yaralarım sızılıyor
 Medet gayri Çoban Baba

Horasan'dan gelen erler
 Ne yiyip de ne içerler
 Köprüsüz selden geçerler
 Medet gayri Belek Baba

Gözüm yaşı buram buram
 Ne saz kaldı ne tanburam
 Engürü'de Hacı Bayram
 Medet gayri Haşim Baba

Kabe'den gelen hacılar
 Gaziler şehit bacılar
 Yüreğimde hep acılar
 Medet gayri Köse Baba

Yol üstünde karataşlar
 Seher vakti öten kuşlar
 Sivas'ta Masum Kardeşler
 Medet gayri Abdul Baba

Yolu giden yolcu kardaş
 Sen olasın bana yoldaş
 Abdulgazi gel de ulaş
 Medet gayri Cura Baba

İstanbul'da Baba Cafer
 Kapınıza olam nefer
 Âşık olan çalar söyler
 Medet gayri Şemsi Baba

El açtım duaya durdum
Kar'oğlan'ım bitmez derdim
 Viran oldu obam yurdum
 Medet gayri *Himmet Baba*

.....

Duman Baba bize himmet eylerse

Sürünü sürtünü varsam sılaya
 Talih kader yüzümüze gülerse
 Sürünü sürtünü varsam sılaya

Horasan ilinden kalktı yürüdü
 Hacı Bektaş ile kırklarda bile
 Tozanlı kurbunu şavkı bürüdü
 Hubuyâr Sultan ile kırklar da bile

Dağlar sıralanmış bir ulu kervan
 Suyun şifalıdır dertlere derman
 Erenler serdarı Hubuyâr Sultan
 Söylenir dillerde adın İpsile

Bizden selâm olsun Kümbet Baba'ya
 Oğuzun Türkmen'i çıkmış obaya
 El açtım Torluk'a durdum duaya
 Söylenir dillerde adın İpsile

Yâralarım sızılıyor
 Emir Baba derman eyle
 Gönül sizi arzuluyor
 Sarı Baba derman eyle

Kurban olam erenlere
 Horasan'dan gelenlere
 Selâm olsun görenlere
 Elma Baba derman eyle

Erenlerin sözü gerçek
 Ab-ı hayat doldur içek
 Derdime çare pir köçek
 Cuva Baba derman eyle

Bahçelerde gül ağacı
 Nedir bu derdin ilacı
 Medet gayrı Ahmet Hacı
 Kara Baba derman eyle

Dodurga'da Derviş Baba
 Dertlerimi deme yâda

Yetiş gayri gel imdada
Kızıl Baba derman eyle

Çiğdem gibi açtım soldum
Koçgiri'de Şeyh Mahmud'um
Gece gündüz hep umudum
Koşa Baba derman eyle

Ceddim Hasan İmam Ali
Yetiş pirim Adem Veli
Kar'oğlan'ım oldum deli
Küpe Baba derman eyle

.....

El açtım dünyaya geldim
Sarı Baba himmet eyle
Odlara yandım kül oldum
Kepez Baba himmet eyle

Derdimi desem kırklara
Yâradır yüreğim yâra
Uzat elin âşıklara
Hasan Baba himmet eyle

Erenler dağına vardım
Vardım da duaya durdum
Bizi böyle koma mahrum
Köse Baba himmet eyle

Yüreğimi aldı sızı
Yetiş Ahmet Turan Gazi
Hüseyin'in yanar özü
Hubyâr Baba himmet eyle

Gönlümüz gamda figanda
Çoktur çektiğim cihanda
Ulu yatır Akviran'da
Küpe Baba himmet eyle

Çilem biter mi dünyada
Kar'oğlan düştü feryada
Denizde bar u deryada
Hızır Baba himmet eyle

.....

Derdim vardır dizim dizim
Keşmen Gazi himmet eyle
Benim sana bağlı özüm
Kepez Gazi himmet eyle

Kimi derviş kimi hacı
Şeyh Merzuban giyer tacı
Köse Baba Sultan Bacı
Osman Gazi himmet eyle

Pir elinden içtim peyman
Kalmadı gönlümde güman
Atamızdır Şah Süleyman
Koşa Gazi himmet eyle

Sene bin yüz otuz beştir
İki gözüm kanlı yaştır
Erenler derman ulaştır
Kara Gazi himmet eyle

Ahım varır dağlar deler
Koçhisar'da halifeler
Huğ Baba Kırklar Yediler
Küpe Gazi himmet eyle

İki nebi deryalarda
Çaresizi komaz darda
Çağırsan gelir imdada
Kızıl Gazi himmet eyle

Kar'oğlan'ım söyler dosta
Dostun gülü deste deste
Gurbet elde oldum hasta
Elma Gazi himmet eyle

.....

Doksan bin evliya bir ulu sancak
Şahlanıp gaziler Rum'a gelincek
İmdada yetişir *Sultan Yalıncağ*
Hubyâr Sultan himmet eyle derdime

.....

Ulu erenler gaziler
 Himmet edin dertlerime
 Yâralarım hep sızılar
 Himmet edin dertlerime

Yine esti seher yeli
 Aşkın ile oldum deli
 Endires'te Çoban Veli
 Himmet edin dertlerime

Dertlerime yok mu tabip
 Ben gezerim allar takıp
 Ulu gazi Kara Yakup
 Himmet edin dertlerime

Eyüp gibi derde daldık
 Biz talipten geri kaldık
 İmdad eyle Sarı Saltık
 Himmet edin dertlerime

Şeyh Bahaddin ulu derviş
 Kaderimiz böyle imiş
 Köse Baba gel de yetiş
 Himmet edin dertlerime

Eğnime giyindim aba
 Osmancık'ta Koyun Baba
 Selâm olsun Şeyh Yakub'a
 Himmet edin dertlerime

Horasan'dan gelen erler
 Kâfir ile gaza eyler
Kar'oğlan'ım çalar söyler
 Himmet edin dertlerime

.....

Erenlerin diyârından
 Sultan Hubyâr sefa geldi
 Horasan'ın yollarından
 Sultan Hubyâr sefa geldi

Erenlerin sultanısın
 Dertlilerin dermanısın

Erzurum'un mihmanısın
Sultan Hubyâr sefa geldi

Horasan'dır ana yurdun
Tozanlı'ya mekan kurdun
Dertlilere derman oldun
Sultan Hubyâr sefa geldi

Horasan'dan gelen erler
Şehit yatağı bu yerler
Hacı Bektaş kırklar pirlere
Sultan Hubyâr sefa geldi

Erenlerin piri misin
Deryaların dürrü müsün
Ayın günün nuru musun
Sultan Hubyâr sefa geldi

Destanımız oldu tamam
Ceddimiz on iki imam
İşte düğün işte bayram
Sultan Hubyâr sefa geldi

Kar'oğlan'ım çalar sazı
Kimi şehit kimi gazi
Ağlıyorum bazı bazı
Sultan Hubyâr sefa geldi

.....

Nefirler çalındı savaş kuruldu
Yetiş *Duman Baba* car günü geldi
Yâralı sineme dağlar vuruldu
Yetiş *Duman Baba* car günü geldi

Obalar perişan virandır yurtlar
Sürüye saldırdı yabanda kurtlar
Fizan'a ulaştı sinemde dertler
Yetiş *Duman Baba* car günü geldi

Şahin kuşu enginlere konar mı
Bu yârayı çeken yiğit onar mı
Erenler sözünden geri döner mi
Yetiş *Duman Baba* car günü geldi

Yolumuz uğradı borana kışa
 Şeyh Mahmud'um gele Hak'tan ulaşa
 N'eyleyim yurtlarım kaldı baykuşa
 Yetiş Duman Baba car günü geldi

Ahmet Turan Gazi atına binsin
 Söyle *Küpe Baba*'ya yârdıma gelsin
 Erenler gaziler halimi görsün
 Yetiş Duman Baba car günü geldi

Yetişin erenler gelin gaziler
 Ulu Hak'tan böyle inmiş yazılar
Kar'oğlan'ım yanar yanar mozular
 Yetiş Duman Baba car günü geldi

Hubyâr Sultan buralardan geçti mi
 Asapınarı'ndan bir dem içti mi
 Tozanlı da obasına göçtü mü
 Ondan da bir haber verin Tekeli

Âşık olan deryaları boylasın
 Varsın âlem ne söylerse söylesin
Kümbet Baba bize himmet eylesin
 Yâralar derindir sarın Tekeli

Ağlayı sızlayı dermana geldim
 Gönüller sultanı *Bahattin Veli*
 Erenler elinden fermana geldim
 Gönüller sultanı *Bahattin Veli*

Erenler postuna varıp oturan
 Hakkın birliğine ikrar getiren
 Zemheride çiçekleri bitiren
 Gönüller Sultanı *Bahattin Veli*

Şeyh Merzuban, Seyit Cuva pirimiz
Adem Veli, Hasan Baba dürümüz
Pir Köçek'tir esrarımız sırrımız
 Gönüller sultanı *Bahattin Veli*

Urum'un üstüne gün gibi doğdu
 Şem-i envar vurdu küffarı boğdu
 Seherde kullara ırahmet yağdı
 Gönüller sultanı *Bahattin Veli*

Velâyet sendedir bir himmet eyle
 Erenler uzakta durur mu böyle
 Derdimin dermanı ne ise söyle
 Gönüller sultanı *Bahattin Veli*

Şem'ine kurbanım yanar çırası
 Kabul olur erenlerin duası
 Doksan bin evliya canlar paresi
 Gönüller sultanı *Bahattin Veli*

Kar'oğlan'ım över erleri över
 Erenler cihanda bir ulu cevher
 Kırklara pirlere karışmış meğer
 Gönüller sultanı *Bahattin Veli*

.....

Bakırbelleri'nden aşar gelirsin
 Turnalar sultanı görmediniz mi
 Yüz bin pervaz ile koşar gelirsin
 Turnalar sultanı görmediniz mi

Sarı Baba kıratına binerken
 Erenlerden mevadan yere inerken
 Gaziler gazadan geri dönerken
 Turnalar sultanı görmediniz mi

Tekeli'nin çiçekleri koktu mu
 İrahmetler yağıp seller aktı mı
 Gaziler eline kına yaktı mı
 Turnalar sultanı görmediniz mi

Erenler cem olup şerbet ezerken
 Kırklar aşkın deryasında yüzerken
Hacı Bektaş ile bile gezerken
 Turnalar sultanı görmediniz mi

Bizden selâm gazilere pirlere
 İrahmetler yağar gökten yerlere

Yüzümü süreyim yerden yerlere
Turnalar sultanı görmediniz mi

Tozanlı'nın çiçekleri açarken
Horasan pirleri gelip geçerken
Erenler seherde konup göçerken
Turnalar sultanı görmediniz mi

Turnalar havada eylemiş katar
Doksan bin evliya Urum'da yatar
Kar'oğlan gaziler gözümde tüter
Turnalar sultanı görmediniz mi

.....

Hacı Bektaş Veli koca *Mevlâna*
Yüreğim yandı da döndü püryana
Aşk elinden düştüm derde figana
Tabipler derdimi deşti de gitti

Kar'oğlan mahlasım Hüseyin adım
Hacı Bayram Veli, Yunus üstadım
Aşkın deryasının yine boyladım
Dalgası başımdan aştı da gitti

.....

Erenlerin devranını
Aşk savurur harmanını
Hubyâr keser kurbanını
Keser Allah deyi deyi

Horasan'dan gelen erler
Doksan bin evliya derler
Gaziler gülbangın söyler
Söyler Allah deyi deyi

Veysel Karan deve güder
Balım Sultan devran eder
Gaziler gazaya gider
Gider Allah deyi deyi

.....

Kar'oğlan'ım düştüm cüda
Dertlerimi demem yada
Medet gayri *Keşmen Baba*

Yetiş imdadıma gel gel

.....

Gece gündüz yalvarırım Mevlâ'ya
Derdimin dermanı *Pir Adem* gel gel
İki gözüm döndü ulu deryaya
Derdimin dermanı *Pir Adem* gel gel

Şeyh Merzuban Veli başımın tacı
Horasan erleri *Güruh-ı Naci*
Fakı Baba gönüllerin ilacı
Derdimin dermanı *Pir Adem* gel gel

Kırkların pirlerin yolu yüceden
Erenlerin sözü bin bir heceden
Bir ol yıldız gibi doğar geceden
Derdimin dermanı *Pir Adem* gel gel

Erenler gaziler ummanı boylar
Kar'oğlan her şeyi yürekten söyler
Yârin mahşer günü bir himmet eyler
Derdimin dermanı *Pir Adem* gel gel

.....

Şahin Baba derler düşerse yolun
Avcılar elinden yamandır halın
Sivas'ta *Çeltek'* te bir gece kalın
Söyle selâmımı kırklara turnam

Hubyâr Sultan bizim ulumuz
Kırklara pirlere gider yolumuz
Kar'oğlan'ım açmaz oldu gülümüz
Söyle selâmımı pirlere turnam

.....

Çoban Kayası'nda dua eylerken
Kümbet Baba ile *kırkları* gördüm
Gaziler gazada düvaz eylerken
Torluk Baba ile *kırkları* gördüm

Ne dilek dilersen Mevlâ'dan dile
Gaziler seherde vardı menzile
Kanber Baba ile *kırklarda* bile
Piri Baba ile *kırkları* gördüm

Tozanlı kurbunda bir ulu pınar
 Adımız dillerde kaldı yadigâr
 Halifeler himmet *Sultan Hubuyâr*
Melül Baba ile kırkları gördüm

Mahrum kalmaz erenleri çağırın
 Küffarın tahtını terse çeviren
 Kara taşı hamur gibi yoğuran
Hacı Bektaş ile kırkları gördüm

Sabah seherinde bülbül öterken
 Şehitler kanıyla yerde yatarken
 Kargılı'nın bacaları tüterken
Sarı Baba ile kırkları gördüm

Cennet-i Meva'ya güller bezerken
Sultan Hızır kırklar ile gezerken
Kar'oğlan'ın destanları yazarken
Köse Baba ile kırkları gördüm

.....

Karşıda görünen Polat Pınarı
 Çingir Baba gazilerin serdarı
Kar'oğlan yürekten eyliyor zarı
 El açtım himmete geldim sabahtan

.....

Gaziler geliyor tıgılı pusatlı
 Şahlandı erenler coştı sabahtan
 Pür silah giyinmiş beyleri atlı
 Şahlandı gaziler coştı sabahtan

Emir Baba derler bir ulu vezir
 Şahlandı deryada boz atlı Hızır
 Doksan bin evliya yanında hazır
 Şahlandı erenler coştı sabahtan

Karagöz'e kurmuş küffar otağı
Huğ Baba'nın yanar şemi cırağı
 Selçuklu Tayyibe çekti sancağı
 Şahlandı gaziler coştı sabahtan

Avren'in kurbunda yatan Kınalı

Tığ ü teber ile sine yaralı
 Sorun şu gaziye aslı nereli
 Şahlandı erenler coştı sabahtan

Şem Baba çırağı yüceden yakar
 Atının nalından ateşler çıkar
Elmalı küffarın tahtını yıkar
 Şahlandı gaziler coştı sabahtan

Erenler Tayyibe geldi düzendi
 Ezan sesi yücelere uzandı
 Müminin bağında güller bezendi
 Şahlandı erenler coştı sabahtan

Kar'oğlan'ım eydür *Kırklar Yediler*
 Şehitler kabirde ölmez dediler
 Erenler sözünden dönmez dediler
 Şahlandı gaziler coştı sabahtan

.....

Derde düştüm yanar yanar ağlarım
 Tutuştu yüreğim aşkın elinden
 Yâralı sinemi yine dağlarım
 Tutuştu yüreğim aşkın elinden

Yalın Baba bize himmet eyler mi
 Aşkın yârasına çare söyler mi
 Erenler yolunda töre böyle mi
 Tutuştu yüreğim aşkın elinden

Pirim *Abdulkadir* bir ulu nazır
 Denize deryaya hükmeden *Hızır*
 Nerde çağırırsan orada hazır
 Tutuştu yüreğim aşkın elinden

Balım Sultan ile *Abdal Musa'* dan
 Arif olan hisse alır kıssadan
 Ölürüm kurtulmam gamdan gussadan
 Tutuştu yüreğim aşkın elinden

Sayit Battal Gazi bizim ulumuz
Gül Abdal' a düştü yine yolumuz
 Erenlere ayan işte halimiz

Tutuştı yüreğim aşkın elinden

Kar'oğlan'ım ulu pire bağlıyım
Adım Hüseyin Karaneb'oğluyum
Aşk elinden ateşlere dağlıyım
Tutuştı yüreğim aşkın elinden

.....

Eğer gider isen bizim ellere
Keşmen'e Kepez'e varın turnalar
Bizden selâm erenlere pirlere
Abdulgaziyi' de görün turnalar

Uçup gidip Tozanlı'ya varınız
Hubyâr Sultan' a selâm durunuz
Doğanşah Baba'yı bir dem görünüz
Kazova çölüne konun turnalar

Obalarda boz dumanlar tüttü mü
Goncalar açılıp bülbül öttü mü
Horasan erleri semah tuttu mu
Kırklara pirlere sorun turnalar

Eyyam geldi ulu dağlar yeşerdi
Gönül efkârlandı gözüm yaşardı
Yaz baharda deli çağlar coşardı
O yârin köyüne varın turnalar

Tekeli'nin çiçekleri açtı mı
Oğuz beyi yaylalara göçtü mü
Eski dem ü devran yoksa geçti mi
Kümbet'e *Torluk'* a sorun turnalar

Turnam niye yücelerden uçarsın
Kış gelende hangi ile göçersin
Seyyahlar yoldadır nasıl geçersin
Ordan da bir haber verin turnalar

Erenler dağında *kırk veli* yatar
Çingir Baba derler gözümde tüter
Kar'oğlan Kerem'den olmuşsun beter
Benim de halimi görsün turnalar

.....

Horasan kurbunda cevlan eyleyen
 Derdimin dermanı *Sultan Hubuyâr*
 Diyâr-ı Urum'a ferman eyleyen
 Derdimin dermanı Sultan Hubuyâr

Erenler elinde bir ulu sancak
 Bize bir himmet *Sultan Yalıncağ*
 Şad olur gönlümüz derman buluncak
 Derdimin dermanı Sultan Hubuyâr

Meliül Baba derler bir ulu vezir
 Deryalar üstünde boz atlı *Hızır*
 Nerede çağırırsan erenler hazır
 Derdimin dermanı Sultan Hubuyâr

Bir su içsem Tozanlı'nın suyundan
İmam Rıza erenlerin soyundan
 Arefe gününden bayram ayından
 Derdimin dermanı Sultan Hubuyâr

Erenlerle sohbet gayetin hoştur
 Ellerim duada gözlerim yaştır
Hacı Bektaş bize derman ulaştır
 Derdimin dermanı Sultan Hubuyâr

Yaz baharda sular çoşar bulanır
 Âşık olan diyâr diyâr dolanır
 Çifte koçlar al boyaya boyanır
 Derdimin dermanı Sultan Hubuyâr

Kar'oğlan'ım yâraların azıyor
 Geçmiyor günlerim aylar uzuyor
 Tevarihler bin yüz kırkı yazıyor
 Derdimin dermanı Sultan Hubuyâr

Elmalı'nın yanar şem'i şulesi
 Nurlara bezenmiş pirlersinesi
Kızıl Baba gazilerin cümlesi
 Dertliyim dermana geldim gaziler

Ağlayan Baba bir ulu kişidir
 Velayet dediğin erler işidir

Erenler ırağı cihan ışıdır
Dertliyim dermana geldim gaziler
.....

Gazilerin elinde bir ulu sancak
Asakir-i mansur seyfi vuruncak
Himmet etsin *Hasan Baba, Pir Köçek*
Clcl gibi arzı sardı gaziler
.....

Seyit Cuma, Zeynel-aba soyundan
Derdime bir çare sylen erenler
Horasan'dan gazilerin köyünden
Derdime bir çare sylen erenler
.....

Derdim vardır dağlar gibi
Himmet eylen *kırklar* pirlere
Gözüm yaşı ağlar gibi
Himmet eylen *kırklar* pirlere

Dşmşsen toza traba
Bu yılda gönlüm haraba
Kargılı'dan *Mell Baba*
Himmet eylen *kırklar* pirlere

Âşık olan sizi zler
Yanar bu yüreğim sızlar
Tozanlı'da *Yedi Kızlar*
Himmet eylen *kırklar* pirlere

Dost bağında bülbül tsn
Silerim ilemiz bitsin
Hubyâr Sultan himmet etsin
Himmet eylen *kırklar* pirlere

Torluk Baba yram azar
Adular arayı bozar
Kar' oğlan'ım destan yazar
Himmet eylen *kırklar* pirlere
.....

Hubyâr Sultan gönüllerin mihmanı
Tekkesine varan bulur dermanı
Glbanklar çekilir keser kurbanı

Bir himmet eyleyin erenler pirlere

Sabahtan kalktım da turna avazı
Yüreğimi yaktı aşkın alazı
Derdimin dermanı *Battal-ı Gazi*
Bir himmet eyleyin erenler pirlere

.....

İki mihman geldi akşam kapıya
Biri *Sultan Hızır* biri *Ali'* dir
Yüzünü görünce döndüm deliye
Biri *Kümbet Baba* biri *Ali'* dir

Hızır gelir derler mihman gelince
Hakk'a dua eyler hane yükünce
Yavan yahşi yerler kendi halince
Biri *Hacı Bektaş* biri *Ali'* dir

Misafirin gönlü benzermiş güle
Misafir gelince Hızır'da bile
Kusurun var ise affını dile
Biri *Selman Faris* biri *Ali'* dir

Misafir gelince ırahmet yağar
Geldiği haneyi nurlara boğar
Cömertler mahşerde gün gibi doğar
Biri *Zeyne'l-aba* biri *Ali'* dir

Misafir dediğin Kabe'de hacı
Birisi kardeştir birisi bacı
Misafir gelince başımın tacı
Birisi *Sultan Hubuyâr* biri *Ali'* dir

Melül Baba gelir başta oturur
Mihman gelince on kısmet getirir
Birini cümlesi yeyip bitirir
Biri *Cafer Tayyâr* biri *Ali'* dir

İki lokma yeyip dua ettiler
Namerde nekesi dava ettiler
Sabah oldu boz at ile gittiler
Biri *İmam Rıza* biri *Ali'* dir

Kar'oğlan'ım eydür böyle olur mu
 Namert kapısına mihman gelir mi
 Kimin kim olduğunu kimse bilir mi
 Biri *İmam Hasan* biri Alidir

.....

Mürşidim erenler sultanı Ali
 Yetiş *Koyun Baba, Şah Kızıl Deli*
 Muhammet yolunda gerçek bir veli
 Derdimin dermanı *İmam Ali'*dir

.....

Erenler elinde bir ulu ferman
 Gaziler gülbangı çekti geliyor
 Pür gamı küffara verir mi aman
 Erenler gülbangı çekti geliyor

Yeşil liva gazilerin elinde
Doksan bin evliya hakkın yolunda
 Ya Muhammed deyi virdi dilinde
 Gaziler gülbangı çekti geliyor

Horasan erleri cenge tutuşur
 Kuşlar bile Allah deyi ötüşür
Sarı Baba, kırklar gelir yetişir
 Erenler gülbangı çekti geliyor

Emir Baba derler bir ulu gazi
 Cem olur erenler kılar namazı
 Yârın mahşer günü isteriz sizi
 Gazi gülbangı çekti geliyor

Evliyanın kanı akar kurumaz
 Gaziler ölse de teni çürümez
Kar'oğlan küffarın hükmü yürümez
 Erenler gülbangı çekti geliyor

.....

Erenler yurduna küffar giremez
 Şahlandı gaziler erler geliyor
 Münkir olan hakikati göremez
 Ahmet turan ile pirlere geliyor

Sivas'ın önünde ulu yazılar
Gani Baba yâralarım sızılar
 Benli boz üstünde beyler gaziler
Seyyit Battal ile erler geliyor

Turan Gazi derler bir dem göreyim
 Atının izine yüzler süreyim
 Erlere pirlere canım vereyim
Abdülgazi ile pirlere geliyor

Cem olmuş gaziler gülbangın çeker
 Küffar kalesini vurunca yıkar
 Seninle gafiller başa mı çıkar
Çevgan Baba ile erler geliyor

Erenler Urum'a alem açtılar
 Gaziler eynine libas biçtiler
 Allah Allah deyi serden geçtiler
 İmam Ali'm ile pirlere geliyor

Nurdan imiş gazilerin burağı
Şemmas Baba yakın eyler ırağı
 Dilerim ileyyin olsun durağı
 Şehitler gaziler erler geliyor

Erenle giyinir şal ile aba
Kar'oğlan söyleme derdini yada
 İmdada yetişir kılavuz baba
Hızır İlyas ile pirlere geliyor

.....

Gurbet ele mekân kurdum
Kepez Gazi car günüdür
 Erenlere gönül verdim
Keşmen Gazi car günüdür

Âşık olan gezer üryan
 Bir canım var sana kurban
 Ak sakallı *Kuşçu Hasan*
Koşa Gazi car günüdür

Ya Hu Dede, Köse Yakup
 Ben ağlarım garip garip

El açtım kapına varıp
Kara Gazi car günüdür

Horasan'ın yazıları
 Şehit düştü gazileri
 Kurban oldu kuzuları
Küpe Gazi car günüdür

Koylisar'da *Şih İskender*
 Gül yüzünü bana dönder
 Dertlerime derman gönder
Elma Gazi car günüdür

Yolum düştü yine garba
Yedi Kardeş gel imdada
Akviran Gazi Baba
Kızıl Gazi car günüdür

Kar'oğlan' im dünya fani
 Ateş aldı şu cihanı
 Himmet eyle ya *Pir Gani*
Sarı Gazi car günüdür

.....

Coş etti erenler Urum üstüne
 Selçuklu tahtından kalktı yürüdü
 Gaziler sırrını söyler dostuna
Keşmen Baba ile kırklar yürüdü

Şahlandı gaziler beyli koçaklı
 Erenler geliyor yeşil sancaklı
 Elleri kargılı kolu kolçaklı
Kepez Baba ile kırklar yürüdü

"Hü" deyi çağrıldı kırklar yediler
 "Hubbü'l-vatan mine'l-iman" dediler
 Küffarın gönlünde güman dediler
Elma Baba ile kırklar yürüdü

Horasan erleri geldi derildi
 Urum'un üstüne cengi kuruldu
 Erlere mürüvvet Hak'tan verildi
Kara Baba ile kırklar yürüdü

Koca âlem *Küpeli'*ye dikildi
 Allah Allah deyi gülbank çekildi
 Gökyüzünden ırahmetler döküldü
Kızıl Baba ile kırklar yürüdü

Huğ Baba çırağı yüceden yakar
 Gaziler sinesi mis gibi kokar
 Şehitler mevaya kuş gibi çıkar
Koşa Baba ile kırklar yürüdü

Kar'oğlan giyinir yeşili alı
 Pür silah gaziler eli livalı
 Yetiş *Küpe Gazi* pirim *Elmalı*
Çörmük Baba ile kırklar yürüdü

Küffarın üstüne geldi ulaştı
Battal Gazi üstadımız pirimiz
 Diyâr-ı Rum'u hem gezdi dolaştı
Hacı Bektaş üstadımız pirimiz

Bülbül gibi gülistanda şakırız
 Atlas libas türlü şallar dokuruz
 Elif hece bin bir kelam okuruz
Molla Hünkâr üstadımız pirimiz

Sultan Keykubat'ın gelmez uykusu
 Ruy-ı zemini de sardı ordusu
 Kafirden küffardan yoktur korkusu
 Alparslan'dır üstadımız pirimiz

*Hüseyin Gazi'*dir erlerin eri
 Engürü vilâyet sultanın yeri
 Şahlandı gaziler çekti teberi
Haydar Sultan üstadımız pirimiz

Gaziler İstanbul'a vard'oturdu
 Hakkın birliğine ikrar getirdi
 Küffarın tahtını yere batırdı
 Mehmet Handır üstadımız pirimiz

Çeltek Baba dağı taşı yürütür

Nefes etse demirleri eritir
Liva-yı Sivas da yiğit yeridir
Ahi Emir üstadımız pirimiz

Abdü'l-Gazi küffar ile görüştü
Şehr-i Tayyibe'ye geldi erişti
Erenler gaziler cenge tutuştu
Ahmet Turan üstadımız pirimiz

Köse Baba derler kırkların başı
Hakk'a niyaz etmem kulların işi
Kaynardı kazanı tükenmez aş
Seyit Mahmut üstadımız pirimiz

Koçgiri önünde bir ulu yazı
Sultan Keykubat'ta kıldı namazı
Kar'oğlan'ım çalar tamburu sazı
Dede Korkut üstadımız pirimiz

Kaynakça: *Fikri Karaman, Doğanşar İlçesi, İstanbul, 2000, s. 126, 147, 202, 203. / Adnan Mahiroğulları, "XVIII. Yüzyılda Yaşamış Halk Ozanı Zaralı Karaoğlan", Altıncı Şehir Sivas, S. 1, Temmuz-Eylül 2001, s. 32-37. / Yusuf Çınar Arşivi.*